

21.11.2025

VIITE

Erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikan rajaaminen, lapinsirppisamma (Hamatocaulis lapponicus) ja isonuijasammal (Meesia longiseta), Vasavaaranaapa, Sodankylä

KOHDE

Kunta: Sodankylä

Tilat: 758-402-10-16 AIKIONIEMI ja valtionmaa

ASIAN TAUSTA

Sodankylän Vaaralan alueella sijaitsevalla Vasavaaranaavalla, Metsähallituksen omistamalla kiinteistöllä sekä viereisellä alueella yksityismaalla sijaitsee luonnonsuojelulain 77 §:n mukainen erityisesti ja kiireellisesti suojeltavaksi luokiteltujen lajien, lapinsirppisammalen (*Hamatocaulis lapponicus*) ja isonuijasammalen (*Meesia longiseta*) merkittävä esiintymisalue.

Lapin Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on aloittanut rajauspäätöksen valmistelemisen erityisesti suojeltavien lajien esiintymispaikan rajojen määrittämisestä luonnonsuojelulain 77 §:n mukaisella päätöksellä alkusyksystä 2025 kokoustamalla asiasta Metsähallituksen kanssa 27.6.2025 ja lähettämällä tiedotteen yksityisomisteisen kiinteistön maanomistajille 25.8.2025 päivätyllä kirjeellä.

ALUEKUVAUS

Lapinsirppisammal on lähde- ja luhtavaikutteisten lettojen ja nevojen sekä järvien ja lampien suoreunuksissa kasvava lehtisammallaji. Laji voi kasvaa myös lammissa upoksissa. Lajin kasvupaikat ovat keskiravinteisia, toisinaan ravinteisia aapasoina. Tämä pohjoinen sammallaji on harvinainen ja sen säilyminen on uhattuna mm. soiden kuivatuksen ja muiden sen elinympäristöä muuttavien toimien vuoksi. Vasavaaranaavalla laji kasvaa vetisen koivuluhdan rimmissä. Se kasvaa harvana kasvustona tai muutaman neliödesimetrin–muutaman neliömetrin laikkuina. Laikut ovat melko selvärajaisia ja toisistaan erillisiä. Yhteensä lapinsirppisammalta on löytynyt alueelta noin 40

21.11.2025

m2. Lapinsirppisammal on havaittu paikalla ensimmäisen kerran vuonna 2013. Esiintymän laajuus on kartoitettu tarkemmin vuonna 2015.

Isonuijasammal on nuijasammaliin kuuluva lehtisammallaji. Isonuijasammal löytyi alueelta vuonna 2015 ja sitä on havaittu yhdestä kohtaa 2 dm2 kokoisena laikkuna.

KUULEMINEN

Lapin ELY-keskus on kuullut yksityiskiinteistön maanomistajia hallintolain (434/2003) 34 §:n mukaisesti 10.10.2025 päivätyillä kirjeillä. Yksityiskiinteistön osalta ei toimitettu kannanottoa Lapin ELY-keskukseen.

Valtionmaan osalta Vasavaaranaavan erityisrajaukselle on jo 29.11.2016 annettu Metsähallituksen aluejohtajien hyväksyntä. Asiasta järjestettiin uusi kokous Lapin ELY-keskuksen ja Metsähallituksen edustajien kesken 27.6.2025. Metsähallitukselle lähetettiin virallinen kuulemiskirje 12.8.2025 ja se antoi kannanottonsa 23.9.2025. Kannanoton mukaan Metsähallituksen aluejohtoryhmä on hyväksynyt rajausesityksen jo vuonna 2016. Asia on ollut esillä alueryhmän kokouksessa uudelleen 3.9.2025 eikä muutoksia Metsähallituksen kantaan tullut. Metsähallitus hyväksyi rajausesityksen.

ASIASSA ANNETUT LAUSUNNOT

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt asiassa lausuntoa Sodankylän kunnalta 13.10.2025 päivätyllä kirjeellä. Sodankylän kunta ei toimittanut asiassa lausuntoa Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

LAPIN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN PÄÄTÖS

Rajausasian käsittelyyn sovelletaan 1.6.2023 voimaan tullutta luonnonsuojelulakia (9/2023) ja 14.12.2023 voimaan tullutta luonnonsuojeluasetusta (1066/2023).

Luonnonsuojelulain 77 § 1 momentissa ja luonnonsuojeluasetuksen 8 §:ssä ja liitteessä 6 tarkoitetun erityisesti suojeltavan lajien

21.11.2025

säilymiselle tärkeän esiintymispaikan rajat määritellään tässä suojelupäätöksessä liitekarttaan merkityllä tavalla.

Luonnonsuojelulain 77 §:n 2 momentin nojalla liitekartan mukaisen esiintymispaikan hävittäminen tai heikentäminen on kielletty.

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus katsoo, että mm. seuraavat toimet voivat hävittää esiintymispaikan tai heikentää sitä:

-hakkuut rajasalueella

- teiden, polkujen, rakennusten tai rakennelmien rakentaminen rajasalueella

- maa- tai kallioperän vahingoittaminen sekä maa-ainesten, kallioperän ottaminen tai läjittäminen

- ojittaminen tai muu vesitalouden muuttaminen

Erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikkaa voidaan hoitaa maanomistajan suostumuksella Lapin ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla.

PERUSTELUT

Lapinsirppisammal on luokiteltu IUCN-uhanalaisuusluokituksessa vaarantuneeksi (VU) ja isonuijasammal erittäin uhanalaiseksi (EN) lajiksi. Molemmat ovat erityisesti ja kiireellisesti suojeltavia lajeja, joiden suotuisa suojelutaso on katsottu riittämättömäksi. Lapinsirppisammal ja Isonuijasammal kuuluvat Euroopan Unionin luontodirektiivin liitteen II lajeihin ja Suomella on erityisvastuu lajien säilymisen kannalta.

Korkean uhanalaisuusluokan ja yhä jatkuvan harvinaistumisen takia kaikki lapinsirppisammalen kasvupaikat ovat tärkeitä lajin säilymiselle Suomessa. Vasavaaranaavan esiintymä on huomattavan laaja ja elinvoimainen. Rajausta turvaa samalla myös erittäin uhanalaisen isonuijasammalen esiintymä. Rajausta katsotaan lajien säilymisen kannalta tärkeäksi. Vasavaaranaavan kasvupaikan säilyminen edellyttää suon hydrologisen tilanteen (vedenpinnan tason ja vedenlaadun) säilymistä nykyisellään.

Luonnonsuojelulain 77 §:ssä säädetään erityisesti suojeltavaksi lajiksi sellainen uhanalainen eliölaji, jolla on hyvin vähän esiintymispaikkoja, niiden säilyminen on uhattuna tai eliölajin riski

21.11.2025

hävitä luonnosta on vähintään hyvin korkea. Erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan hävittäminen tai heikentäminen on kielletty. Edellä mainittu kiello tulee voimaan, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on päätöksellään määritellyt erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikan rajat ja antanut päätöksen tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille.

Rajaus suunnittelu on tehty noudattaen erityisesti suojeltavien lajien havaintopaikkoja sekä lajeille sovelias elinympäristö huomioiden. Suojavyöhykkeet on huomioitu rajausesityksessä, jotteivat alueen mikroilmasto- ja valaistusolosuhteet muuttuisi epäsuotuisiksi lajien näkökulmasta tulevaisuudessa, mikäli ympärillä tehdään maan- tai metsänkäyttöllisiä toimenpiteitä. Erityisesti suojeltavien lajien esiintymispaikan rajauksen pinta-ala on yhteensä 26,6 ha. Rajaus perustuu eliötietokannoissa oleviin tietoihin sekä vuoden 2015 rajausesitykseen.

Rajausalueella sijaitsee kahden erityisesti ja kiireellisesti suojeltavan lajin lisäksi uhanalaisuusarvioinnissa vaarantuneeksi (VU) luokiteltua kiiltosirppisammalta (*Hamatocaulis vernicosus*) ja niin ikään vaarantuneeksi (VU) luokiteltua lettorikkaa (*Saxifraga hirculus*). Rajaus turvaa samalla myös näiden lajien esiintymiä ja alueen monipuolisia luontoarvoja.

Valtion korvausvelvollisuudesta luonnonsuojelulailla erityisesti suojeltavan lajin rajaukseen liittyen on säädetty luonnonsuojelulain 111 ja 113 §:ssä. Jos luonnonsuojelulain 77 nojalla tehdystä päätöksestä aiheutuu kiinteistön omistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle merkityksellistä haittaa, on hänellä oikeus saada valtiolta siitä täysi korvaus. 111 §:n mukainen korvausvelvollisuus ei synny ennen kuin omistaja on 83 §:n nojalla hakenut lupaa poiketa kiellosta ja hakemus on hylätty. Jos on ilmeistä, ettei luvan myöntämiselle ole edellytyksiä, toimitus korvauksen määräämiseksi voidaan panna vireille ilman luvan hakemista. Jos korvauksesta ei voida sopia, maanomistaja voi hakea toimitusta korvauksen määrittämiseksi maanmittauslaitokselta.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Perustelussa mainitut

21.11.2025

PÄÄTÖKSESTÄ KUULUTTAMINEN JA RAUHOITUKSEN MERKITSEMINEN KIINTEISTÖREKISTERIIN

Tämä päätös kuulutetaan Lapin ELY-keskuksen verkkosivuilla luonnonsuojelulain 121 §:n 1 momentin ja hallintolain 62 a §:n mukaisesti. Sodankylän kuntaa pyydetään tiedottamaan kuulutuksesta kuntalain (410/2015) 108 §:n mukaisesti. Päätöksestä tehdään merkintä kiinteistörekisteriin.

MUUTOKSENHAKU

Tämä päätös on luonnonsuojelulain 77 §:n 2 momentin nojalla voimassa muutoksenhausta huolimatta, jollei Pohjois-Suomen hallinto-oikeus toisin päättä. Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Lisätietoja antaa ylitarkastaja Merja Lipponen (merja.lipponen@ely-keskus.fi, p. 0295 037427), varalla Jari Pasanen (jari.pasanen@ely-keskus.fi, p. 0295 037476).

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Merja Lipponen ja ratkaissut yksikönpäällikkö Jari Pasanen.

LIITTEET

Rajauskartta
Valitusosoitus

JAKELU

Maanomistajat (saantitodistuksella)

TIEDOKSIANTO

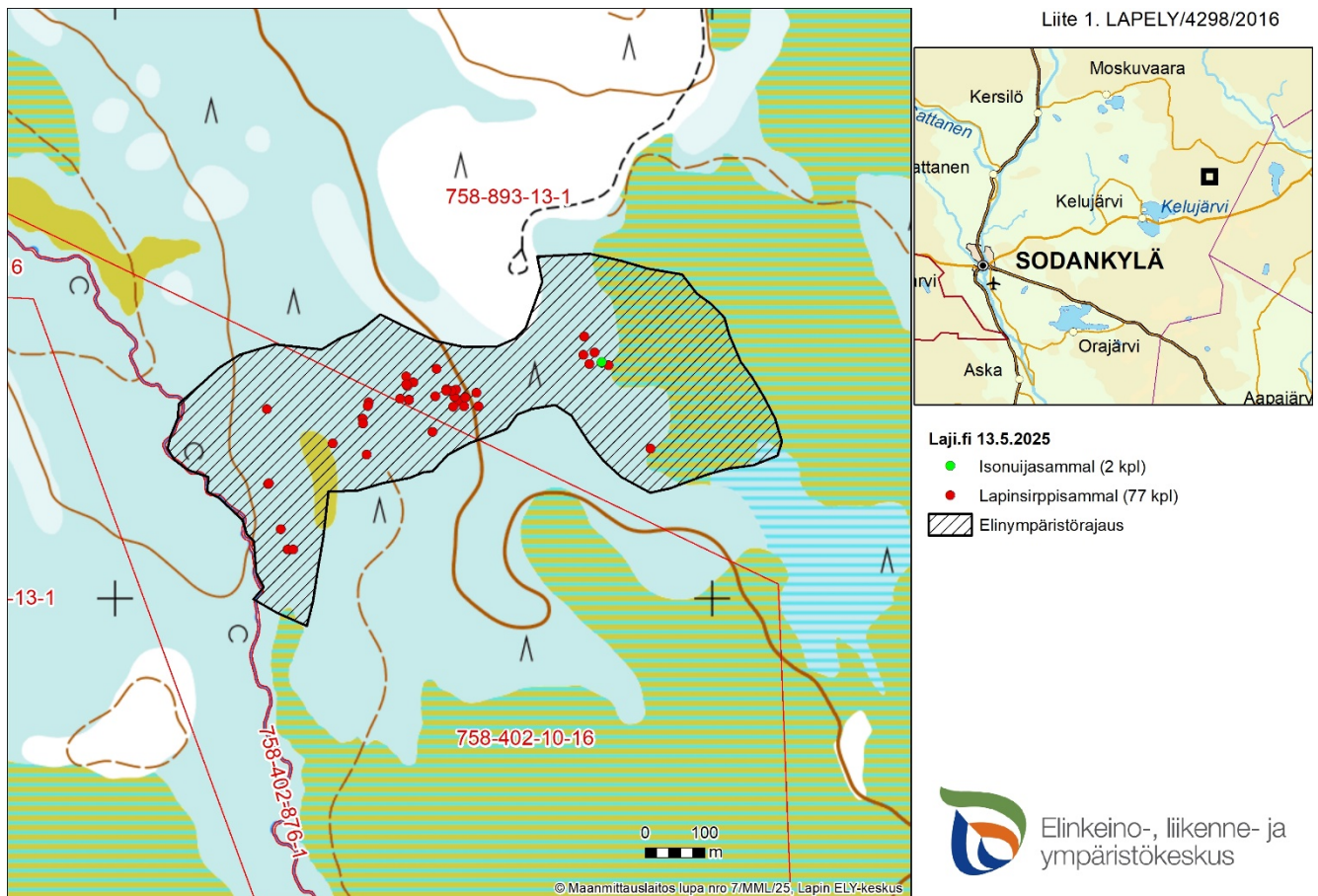
Sodankylän kunta
Suomen luonnonsuojeluliitto, Lapin piiri

TIEDOKSI

Ympäristöministeriö
Suomen ympäristökeskus
Maanmittauslaitos

21.11.2025

Suomen Metsäkeskus
Lapin liitto
Lapin poliisilaitos

Rajausesitys ja lajiesiintymät kattavat sekä valtion maata että yksityisomistuksessa olevan kiinteistön alaa (Kiinteistö 758-402-10-16). Rajausesitys on tehty elinympäristörajausena, yhtenäisenä alueena. Rajausta kuvaa musta rasterointi. Lajipisteet on merkitty karttaan punaisella ja vihreällä.

Tämä asiakirja LAPELY/4298/2016 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/4298/2016 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Pasanen Jari 21.11.2025 14:43

Esittelijä Lipponen Merja 21.11.2025 14:42